

ként a szerző, aki avatott ismerője hősei világának. Még a sokszor teljes életutakat, sorsokat, tragédiákat pillanatba merevítő groteszkjei is lírával átitatottak. A Piros-tövű nádra, valamint a Fecskék és miatyánkra emlékeztető módon a hétköznapok lírája fogalmazódik meg az Ég alatt, föld felett hőseiben. Hasonlatai, áttételei is azért megkapóak, mert az újdonság erejével hatnak, az olajosok életéből vették. Nem a veszélyes munka nehéz igazán ezeknek az embereknek — érteti meg hasonlatai segítségével a szerző —, hanem életük alakítása. Hiszen a toronyban dolgozó ember a föld alól reá leselkedő veszély elől menekülhet. „Ha megindulna, berobbanna a kút”, csak „ráakasztja magát a menekülőszánkóra, elengedi magát, és a kifeszített drótkötélen leereszkedik”. Az életben azonban minden bonyolultabb, nehezebb. „— Hát én vajon ... miféle szánkóba ülhetnék bele?” — fogalmazza meg a számára sorskérdést jelentő menekülési vágyát az egyik szereplő. Az olajbányászok világának egy eleme lesz lírává a regényt záró — talán legszebb, legjellemzőbb áttételben is: „A kutyaúrstenit ... mi aztán az olajba beletaláltunk, de mikor talál bele az ember a maga életébe, a saját életébe, ember legyen, értelmes, aki ezt megmagyarázza.”

A véleményünk szerinti két legjobb Mocsár-regényhez — Fekete csónak, Gyémántper — képest az Ég alatt, föld felett nem továbblépés ugyan, de figyelemreméltó. ValóságHITELE és líraisága teszi azzá. (Kozmosz, 1975.)

SZIGETI LAJOS

